Det gode samvær i kirkens børne- og ungdomsarbejde

– og sådan forebygger vi seksuelle overgreb og andre krænkelser

Dokumentet her er inspireret af FrikirkeNets ”Retningslinjer for det gode samvær i kirkens børne- og ungdomsarbejde” og er gennemset og anbefalet af socialrådgiver, cand.scient.soc. Gitte Jakobsen, der også er forfatter til FrikirkeNets retningslinjer.

PULS ønsker, at alle grupper og menigheder i Menighedsnetværket er opmærksomme på og arbejder for

- det gode samvær baseret på frivillighed og respekt for den enkelte
- det gode, sunde, tillidsfulde samvær og nærvær, hvor trivsel og glæde har højeste prioritet

Vi ved, at enhver relation potentielt kan misbruges, magtforhold skævvrides, og grænser kan overskrides. Derfor er det vigtigt, at vi har tydelige grænser og klare aftaler omkring det gode samvær.

Dette er relevant for dig, der er

- leder og medarbejder i menighedens børne- og ungdomsarbejde
- præst i menigheden
- med i menighedens ledelse, menighedsråd eller tilsvarende

Udarbejd retningslinjer – i fredstid

Vi anbefaler, at I laver retningslinjer i jeres lokale menighed tilpasset lokale konkrete forhold om fx lokaler, målgruppe og kontaktoplysning til lokale myndigheder. Hvis I allerede har retningslinjer, så anbefaler vi, at I kigger dem igennem og sammenholder med det materiale FrikirkeNet har udgivet.

Sidst i dette dokument, under overskriften ”Hvad gør vi nu?”, finder I guide med relevante links.

Lav retningslinjer i fredstid – så I værner bedst muligt om det gode fællesskab og hjælper jeres børne- og ungdomsledere med at få italesat og arbejdet med retningslinjer, der beskytter børn mod seksuelle overgreb og anden krænkende adfærd, ledere mod falske anklager og som giver klare påbud om handling, hvis der opstår mistanke eller viden om seksuelle overgreb eller anden grænseoverskridende handling mellem voksne og børn.

Formål med retningslinjerne er

- At skabe trygge og åbne miljøer i menigheden og at forebygge seksuelle overgreb og andre krænkelser
- at skabe gennemsigtighed og sikre mod vilkårlighed i forhold til både offer og krænker, hvis der opstår mistanke eller viden om seksuelle overgreb eller andre krænkelser
- at sikre menigheden bedst muligt i den uro og usikkerhed, som enhver form for grænseoverskridende adfærd har.

Italesæt retningslinjer

Brug fx sæsonstart eller andre oplagte tidspunkter til at italesætte jeres retningslinjer, så både børn og ledere bliver bekendt med dem. Sådanne retningslinjer kan, udover at forebygge seksuelle overgreb og anden krænkende adfærd, også være med til at sætte det gode samvær i fokus.

Definition af seksuelle overgreb og andre krænkelser

Der er tale om et seksuelt overgreb, når et medlem i menigheden - ansat eller frivillig - udnytter sin stilling eller position til at tilfredsstille egne seksuelle behov. Seksuelle overgreb er klart defineret i gældende straffelov.

Andre krænkelser defineres i denne sammenhæng som fx et klap i numsen, visning af nøgenbilleder eller ved upassende / seksualiseret sprogbrug.

Her kan også være tale om, at en leder eller medarbejder udnytter sin stilling eller position til at overskride den anden grænser gennem manipulation eller direkte tvang til handlinger, som ligger uden for gældende retningslinjer i kirken og samfundet i øvrigt.

Ved mistanke eller viden om seksuelle overgreb

- Det er til enhver tid ledelsens ansvar at gældende lovgivning overholdes (bl.a. at indhente Børneattester jf. bekendtgørelsen) og at sikre underretning til sociale myndigheder og eller anmeldelse til politi, hvor den krænkende handling har en sådan karakter, at det skal gøres.
- Ved mistanke eller konkret viden om seksuelle overgreb eller andre forhold, der er i direkte modstrid med gældende lovgivning, SKAL de sociale myndigheder og evt. politi involveres. Hvis I er i tvivl, så spørg myndighederne.
- Ved mistanke eller konkret viden om seksuelle overgreb og enhver anden form for krænkelse / grænseoverskridende handling mellem voksne og børn, SKAL menighedens ledelse lokalt og menighedens eksterne rådgiver / supervisor involveres, så de kan træde til med nødvendig opfølgning både ift. den / dem, der har været udsat for krænkelsen og ift. den, der har begået krænkelsen.
- Det er desuden ledelsen, der har ansvar for kontakt til fx pressen, hvis det bliver relevant.

I forhold til den, der har begået det seksuelle overgreb eller anden form for krænkelse sørger menighedsledelsen i alle tilfælde for, at vedkommende - til skyldsspørgsmål er afklaret - fratræder div. tjenester og hverv i menigheden. Menighedsledelsen sørger så vidt muligt for, at vedkommende

tilbydes rådgivning ift. det konkrete. Vær opmærksom på, at hvis vedkommende er ansat i menigheden, så gælder personalejuridiske forhold.

I forhold til den / dem, der har været udsat for seksuelt overgreb eller anden krænkelse er menigheden forpligtet på at yde den nødvendige rådgivning og støtte samt sjælesorg. Menigheden kan efter aftale yde økonomisk støtte / betale for eventuelle terapiforløb til den / de krænkede og deres nærmeste.

I øvrigt …

- understreges, at gældende lov om underretningspligt til sociale myndigheder / anmeldelse til politi står over tavshedspligten.
- indskærpes menighedsledelsens absolutte tavshedspligt overfor tredje part ift. den konkrete sag og implicerede parter, mens sagen behandles hos myndighederne og i tiden derefter.
- er menighedsledelsen forpligtet til og skal være opmærksom på at tilrettelægge alle dens aktiviteter og tjenester på en sådan måde, at risiko for overgreb mindskes mest muligt.
- er det vigtigt, at jeres retningslinjer gøres kendt i menigheden og revideres af ledelsen efter behov. Det er endvidere en god ide at italesætte disse retningslinjer overfor børn og unge i børne- og juniorkirkerne i en form og et sprog, der er tilpasset aldersgruppen.

Hvad gør vi nu?

1. Læs Det gode samvær i kirkens børne og ungdomsarbejde udgivet af FrikirkeNet
2. Følg anvisning på side 13 i ovennævnte materiale
3. Udarbejd
   - Skabelon kontaktoplysninger
   - Skabelon handlingsplan

Nyttige link

- **Agape**
  Guide: Fem trin til at forebygge seksuelle overgreb
- **FrikirkeNet**
  Det gode samvær i kirkens børne og ungdomsarbejde. I må bruge dette, hvis I henviser til dem, som har udarbejdet materialet.
- **Luthersk Mission**
  For vores børns bedste – en vejledning i forebyggelse og håndtering af seksuelle krænkelser